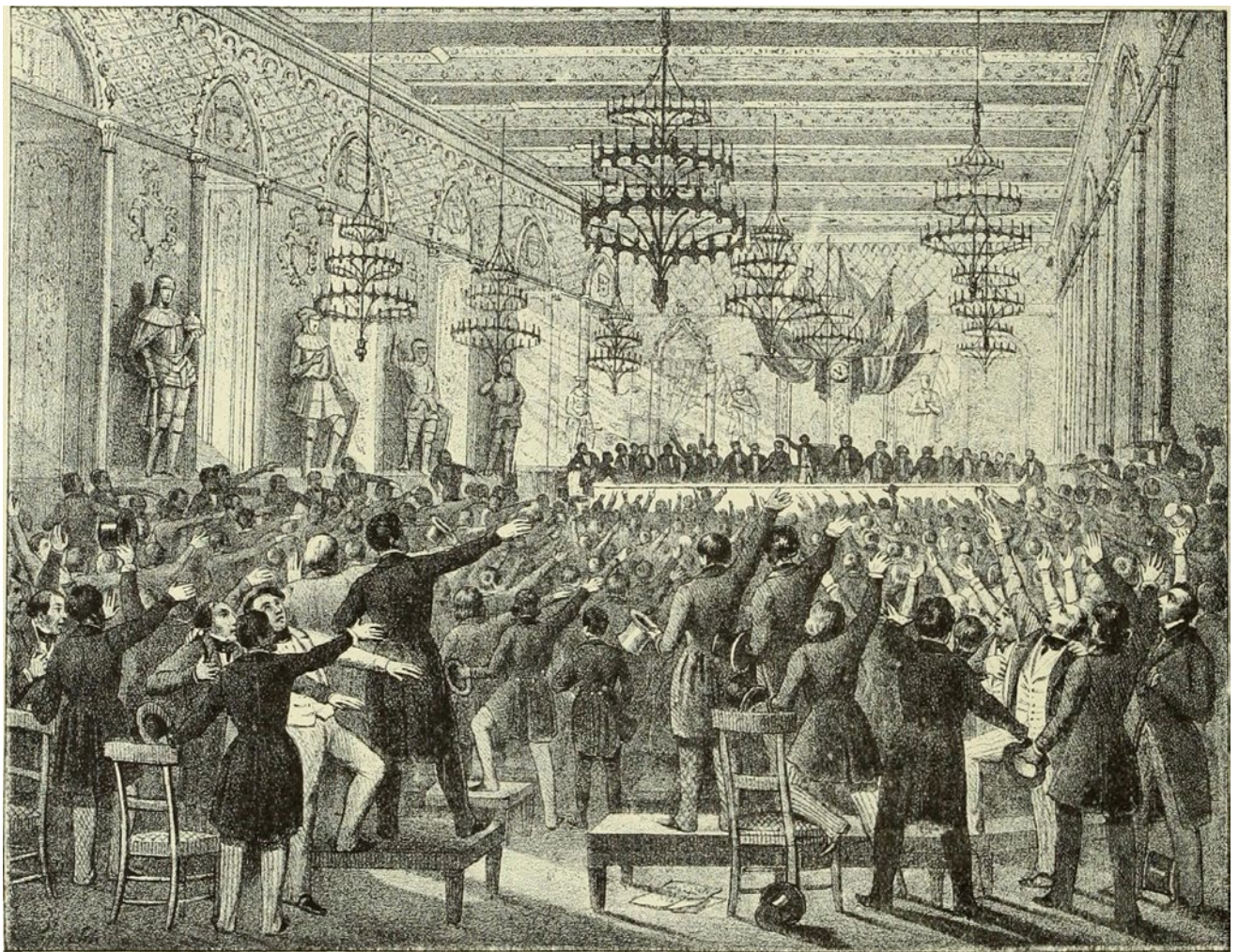

Toetssteen Consequent Liberaal

Bert Van der Auwera

Een bondige analyse en visietekst in functie van
de voorzittersverkiezingen bij Open Vld.
Juli 2024

Het stichtingscongres van de liberale partij van België op 14 juni 1946

Consequent Liberaal

De voorbije weken werd vanuit verschillende hoeken gevraagd of ik een kandidatuur als voorzitter wilde overwegen. Het verplichtte me om een eerlijke analyse te maken van de partij en van de oplossingen die ik zou willen aandragen. Ik sprak met vele leden, andere (potentiële) kandidaten, maar ook met ondernemers en opiniemakers buiten de partij.

Wijsheden

Wijsheden overleven omdat ze vaak een houvast zijn in tijden van vertwijfeling. Ze zorgen dat er nog hoop blijft om totaal verval te vermijden. Wie volgende maand bij Open Vld de sleutels in handen krijgt, zal veel van die wijsheden nodig hebben. Een eerste weggevertje: "een vis rot vanaf de kop", positief hertaald tot "lead by example".

Open Vld kent vele gedaantes, van machtsbastion over jobkantoor van familieclans tot slangenkuil vol giftige ego's. Vergeet dat, een politieke partij is een bedrijf. Al de rest is slecht of totaal gebrek aan leiderschap. Dat de voorzitterverkiezingen nu snel tijdens de zomer worden georganiseerd, is hier trouwens een mooi voorbeeld van. De in de zomer sowieso al beperkte lokale werking is nu helemaal gefocust op de lokale verkiezingen; bovendien vaak met lokale lijstnamen mede gevuld met onafhankelijke kandidaten. Bonne chance om daar de aandacht als kandidaat-voorzitter te winnen.

Het nadenken over een eventuele kandidatuur verplichtte me om een eerlijke analyse van de partij te maken, maar ook van de oplossingen die ik zou willen aandragen. Ik sprak met vele leden, andere kandidaten, maar ook ondernemers en journalisten buiten de partij. Over liberalisme, over mensen en over de toestand van onze vaderlandse politiek. Opvallend minder over de partij overigens, veelal omdat de meesten zich er met enkele krachtige termen vanaf maakten: verschrikkelijk, arrogant, uitgeleefd, dood en irrelevant. Ten prooi gevallen aan de carrièreplannen van enkelen en aan de diepgewortelde persoonlijke vetes van velen. Net zoals in dat geval voor elk bedrijf zou gelden, geldt dit ook voor Open Vld: bengelend aan de rand van de afgrond, in het beste geval.

Sterke pijlers

De vele gesprekken prikkelden de analytische ondernemer in mezelf. Elke onderneming is gestoeld op drie pijlers: 'people', 'process', en 'culture', om het met het typisch Engelse jargon te zeggen.

Mensen zijn het hart van een bedrijf of een organisatie, maar het is belangrijk dat ze zich op de meest gepaste positie voluit kunnen ontwikkelen. Daartoe moeten ze zich veilig, gemotiveerd én uitgedaagd voelen, maar eveneens een duidelijk doel in functie van en met respect voor de organisatie krijgen. Dat zijn onderdelen van de 'cultuur'. Het verkrijgen van resultaat, verloopt vervolgens het best volgens duidelijke, transparante en zo gestandaardiseerd mogelijke 'processen'. Zelfs de beste mensen die zich 100% inzetten, kunnen nooit tot hun recht komen als ze niet weten wat er precies verwacht wordt.

Deze drie pijlers zijn ingebed in een onwrikbaar waardenkader en ondersteunen het grote en idealiter schitterende dak als resultaat. Zogenaamde 'differentiators' die een organisatie uniek maken, alsook een brede kwaliteitsbewaking als isolatie voor het dak, zorgen dat een onderneming staat als een tempel.

Tegen élk van deze aspecten, het waardenkader, de pijlers en het resultaat, maar evenzeer de kwaliteitsbewaking waardoor de 'differentiators' in verval geraakten, heeft Open Vld de voorbije jaren gefaald. De gevolgen zijn al lang duidelijk en 9 juni was er slechts een exponent van.

Elke onderneming, of het nu een bedrijf, een politieke partij of een lokale vereniging is, is gestoeld op drie pijlers: People, Process, Culture. Ze zijn ingebed in een onwrikbaar waardenkader. Tegen élk van deze aspecten heeft Open Vld de voorbije jaren gefaald.

Leiderschap

Een nieuw gezicht als nieuwe voorzitter zal niet volstaan. Daarom moeten deze verkiezingen gaan over welke oplossingen naar voor geschoven worden, maar meer nog over het leiderschap dat de kandidaten typeert. Dit moet voorbij gaan aan de steeds weerkerende holle slogans. Er is nog nooit een kandidaat geweest die niet “de kloof tussen de basis en de partij wilt verkleinen”. Elke voorzitter wilt “het middenveld van LVSV over LVV tot Liberale meer betrekken als ideologisch baken” en steeds moeten we “meer doen wat we zeggen en zeggen wat we doen”. Al deze punten zijn dermate vanzelfsprekend dat ze in plaats van in de campagnes, beter in de job-omschrijving hadden gestaan.

Open Vld heeft vandaag nood aan een leider die van bij het aantreden weet hoe een organisatie die faalt in haar kern, moet worden aangepakt, vertrekkende vanuit de drie pijlers: mensen, processen en cultuur. En op elk daarvan zullen scherpe keuzes naar voor moeten worden gebracht.

Niet iedereen met het etiket Open Vld is vandaag een uitdrager van het liberalisme. Daar moet duidelijkheid gebracht worden en kan geen marge voor tolerantie zijn. Dit moet de echte talenten die het liberale vuur in beleid willen omzetten ten dienste van de maatschappij, de ruimte geven om zich volop te ontwikkelen. Zij moeten de gezichten van onze partij worden.

De interne werking moet hertekend worden, vertrekkende vanuit de reeds genoemde drie functies: ondersteunen, vormen en uitdragen. Opnieuw ingevuld door de profielen die hiervoor het best geschikt zijn, maar ook door het brengen van duidelijke doelen binnen een transparant operationeel kader zodat er niet in alle richtingen geschoten kan worden, maar opdat iedereen rond de partij exact weet wat ze van Open Vld mogen verwachten én dat ze daar ook op kunnen rekenen.

Cultuuromslag

Kansen, vrijheid en vuur

Het verschil tussen een goede operationeel manager en een echte leider, komt echter naar voor in de culturele omslag die nodig is. Van de kleine groep die al voorbij de “herbronning” kunnen kijken, zullen er velen over de operationele talenten beschikken om verandering in een organisatie te brengen.

Een echte leider is echter veel meer. Het is de persoon die niet bovenaan, maar in het midden van de organisatie staat en van daaruit waakt over de mensen en de processen en meteen laat bijsturen waar nodig. Maar vooral is het die persoon die vanuit dat middelpunt het zwaartepunt op de schouders neemt en alle anderen rondom zich zo de kans geeft de hele

organisatie naar nieuwe hoogtes te tillen. Talenten alle kansen geven om zich te ontplooiën; vrijheid bieden om nieuwe mogelijkheden te ontdekken én waar nodig weer af te voeren; en vanuit de warmte van het liberale vuur een boodschap brengen die mensen laat zien hoe onze maatschappij beter kan worden gemaakt. Een echte leider is geen bruggenbouwer, hij is zelf de brug van waaruit anderen nieuwe gebieden kunnen ontdekken en laten samenwerken.

De ideologische leidraad is helder, de opdracht ligt open op tafel, en het antwoord zal krachtig en krachtdadig moeten zijn: in alles consequent liberaal.

Oplossingen binnen de liberale familie

Deze tekst is bewust geen document dat actieplannen naar voor schuift en concrete, uitgewerkte oplossingen aanbrengt. Dit zal afhangen van wie voorzitter wordt, welk bestuur aantreedt en van de politieke realiteit de komende maanden. De pijlers die door de vernieuwingsoperatie versterkt moeten worden, zijn helder. Dat dit niet kan zonder grondige, compromisloze inhoudelijke werking, mag evident zijn. De liberale familie biedt hiervoor oplossingen. Jong VLD, LVSV, LVV en vele andere organisaties en groepen bewaken het liberalisme met meer vuur dan dat de partij het uitdroeg en in beleid vertolkte. Voor hen moet een belangrijke rol voorbehouden worden als de partij het meent met de functie van vorming en met het uitdragen van een consequent liberale lijn.

Vrijheid door eerlijkheid als beleid

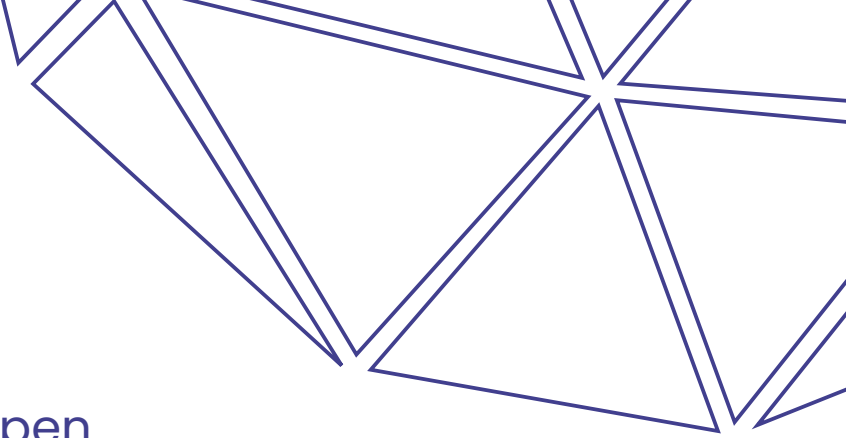
Bij de analyse van een politieke partij als organisatie of bedrijf wil ik niet naïef zijn over het spel van politiek en macht waaraan ze altijd zal deelnemen. Dit mag echter niemand angst aanjagen. Het biedt integendeel opportuniteiten om binnen deze poel van steekvlampolitiek, ad hoc beloftes-voor-een-dag en eindeloze compromissen waarin zelfs beige een échte kleur zou zijn, onze waarde om consequent te zijn, als fiere ster te laten schitteren. Liberalisme is in deze een dankbare toetssteen, net omdat de ideologie zelf consequente keuzes maakt, zonder dogma's en autoritaire principes of dubbele agenda's waar andere partijen steeds naar moet plooien.

Liberalisme staat voor vrijheid, maar kan in beleid makkelijker vertaald worden als eerlijkheid. Het is maar eerlijk dat wie iets terug verwacht, moet bijdragen naar best vermogen. Het is maar eerlijk dat de staat moet opleveren wat wie eraan bijdraagt redelijkerwijs en dus eerlijk, mag verwachten. Daarvoor is, net als binnen de partij, een kerntakendebat nodig. Een consequent liberale partij heeft hier altijd een leidende rol in te spelen omdat het net ook om haar eigen kerntaken gaat. Enkel zo geraken we af van algemene links/rechts tegenstellingen en van een opbodspel rond een minimale staat. Dit terwijl de kerntaken

duidelijk zijn: de vrije, eerlijke plaats van elk individu; en een overheid die voor maximale efficiëntie gaat, ten dienste van die individuele vrijheid en eerlijkheid.

De ideologie van het Liberalisme maakt zelf consequente keuzes, zonder dogma's en autoritaire principes of dubbele agenda's waar andere partijen steeds naar moeten plooien.

Concreet? Simpel: elkeen is baas over het eigen lijf en de eigen privacy, te allen tijde. Koterijen zijn placebo-plijsters voor het falen van de overheid wat maakt dat onze fiscaliteit helemaal herdacht moet worden en moet vertrekken vanuit de functies die ze moet dienen: ondersteunen van mensen (zorg, onderwijsvrijheid en -kwaliteit, en vrijheid van mening en zijn,...); het voeren van efficiënte processen (justitie, politie en hulpdiensten, het innen van belastingen en het vergunnen van projecten,...); en het laten bloeien van een cultuur waarin elkeen zichzelf kan zijn en kan ondernemen om ideeën te ontwikkelen en uit te testen vanuitede ongebredeld geloof in de toekomst en de kracht van de menselijke geest om oplossingen te bedenken én uit te werken voor de uitdagingen van vandaag en morgen.

Kansen kunnen laten grijpen

Liberalisme is er voor de ondernemers die zaken aanpakken en mensen kansen geven. Voor de helpers die zij aan zij staan met diegenen die hulp nodig hebben omwille van ziekte, beperking, leeftijd, maar ook omwille van rampspoed hier of in hun thuisland. Voor wat anderen gemakshalve de “Deborahs” noemen en die de zekerheid willen dat ze dankzij de arbeid die ze verrichten genoeg overhouden voor hun kinderen, maar ook dat er bij de eerste pech geen diepe afgrond gaapt.

Maar liberalisme is ook even duidelijk naar zij die er bewust voor kiezen om niet bij te dragen en zich afzonderen in hun eigen leefwereld. Het staat hen vrij die keuze te maken, maar bij elke keuze horen ook gevolgen en die zijn helder: wie zich blijft afzonderen, verliest de aanspraak op de staat. Want een overheid moet voluit zorgen dat mensen kansen kunnen grijpen, maar de staat is er niet om zich aan te laven. Dat geldt voor mensen, maar evenzeer voor bedrijven. Een eerlijke fiscaliteit moet achterpoortjes sluiten, maar ook subsidies transparanter maken met meetbare ijkpunten zodat zij die echt willen innoveren en inzetten op wetenschap, weten dat het kader ervoor bestaat en hen maximaal zal stimuleren. People, process & culture, steeds opnieuw.

Diezelfde lijn geldt logischerwijs ook in een internationale context. Liberalisme wortelt niet enkel lokaal en het territorialiteitsbeginsel definieert voor haar geen mensen. Een wezenlijk onderscheid met nationalistische partijen die het liberalisme claimen, maar maximaal enkele van haar recepten kopiëren terwijl ze sommige van haar fundamentele waarden achteloos begraven. Het toont enkel maar dat zij niet de nieuwe dienaars van het liberalisme zijn.

Liberalisme is er voor de ondernemers, voor de helpers en voor zij die hulp nodig hebben, voor wat anderen gemakshalve de “Deborahs” noemen.

Maar Liberalisme is even duidelijk naar zij die er bewust voor kiezen om niet bij te dragen: een overheid moet voluit zorgen dat mensen kansen kunnen grijpen, maar de staat is er niet om zich aan te laven.

De multipolaire wereld omarmen

Liberalen omarmen een multipolaire wereld omdat ze de rijkdom ervan inzien.

Weinig stimuleert vooruitgang meer dan het uitwisselen van ideeën en het onderhouden van handel. Maar ook hier is geen ruimte voor naïviteit en geldt het adagium dat acties altijd gevolgen hebben.

Net daarom moeten we als partij volop inzetten op vorming die deze wereldse blik als basis voor het bouwen aan oplossingen neemt: van productie over handel via mensenrecht tot oplossingen voor de globale klimaat-, energie- en voedselcrisissen. Daarin moeten we als land sterk staan, maar als Europa een veel meer zelfbewuste koers varen. Op vlak van defensie én diplomatie, twee helften van één beleid, maar ook in handel, intellectuele ontwikkeling en individuele privacy.

Om dat waar te kunnen maken, moeten de Europese instellingen eerst voor eigen deur vegen. Onder meer de voorstellen rond privacy die voorlagen, zijn een pure aanfluiting van elkeens individuele rechten en zouden elke liberaal op de barricades moeten krijgen. Het is beschamend hoe stil Open vld hier rond veel te lang bleef.

Verkiezingsaffiche uit 1954

Zowel het beeld als de tekst stralen een fierheid over de liberale ideologie uit.

Ondernemende voorzitter

Het liberalisme biedt het kader voor de oplossingen waar de uitdagingen van vandaag en morgen om vragen. De partij die de verantwoordelijkheid opneemt om dat liberalisme uit te dragen en in beleid om te laten zetten, zal een sterke partij moeten zijn. Helder, met onwrikbare pijlers en met als enige toetssteen voor alles wat ze zegt en doet: consequent liberaal. Zo'n partij verdient ook een sterk bestuur met een echte leider die waakt, vooruit stuwt en enthousiasmeert.

De analyse en de principes die ik hier uiteenzet, bepleit ik al jaren. De jongste weken werd ik gevraagd me kandidaat-voorzitter te stellen. Ik heb hier diep over nagedacht en alle aspecten uitvoerig besproken binnen en buiten de partij.

Omdat de partij naast een ideologische, meer dan ooit ook een ondernemende voorzitter nodig heeft. Die weet hoe je organisaties en mensen vorm geeft en in één richting krijgt, maar die ook knopen kan doorhakken en weet hoe je moet aanpakken wat niet goed is.

Ik ben ervan overtuigd dat ook ik die rol zou kunnen vervullen, maar leiderschap tonen, vereist ook eerlijkheid tegenover alle keuzes die je reeds gemaakt hebt. Privé in het gezin, maar ook professioneel naar werknemers, partners en klanten. Ook voor en met hen ben ik gesprongen en dat werk is nog niet klaar.

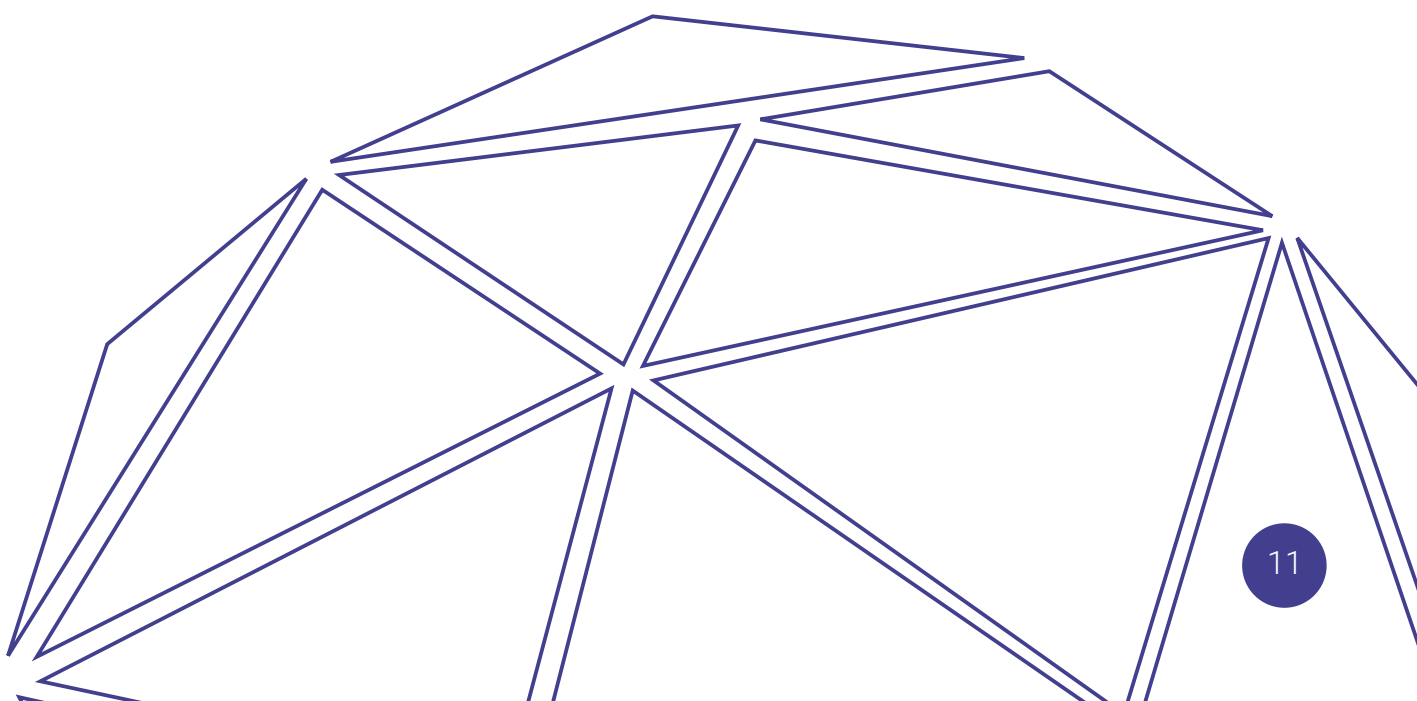
Daarom stel ik me geen kandidaat voor het voorzitterschap van Open Vld. De vele gesprekken van de afgelopen weken hebben me echter overtuigd dat ik niet alleen sta met mijn analyse en visie en dat het liberalisme, ondanks alles, nog steeds hard leeft.

Ik ernaar uit om in een andere rol samen met de nieuwe bestuursleden en vele anderen het liberalisme uit te dragen, om me in te zetten voor vorming en om zij die het willen omzetten in beleid, te ondersteunen en aan te moedigen.

Met steeds één heldere en onwrikbare toetssteen: **consequent liberaal**.

A handwritten signature in black ink that reads "Bert Van der Auwera". The signature is written in a cursive style with a long horizontal line underneath.

Uit oprechte dankbaarheid aan allen die de voorbije weken mijn analyse en visie
minstens even de moeite waard vonden om eraan te denken en ernaar te luisteren.

Bert Van der Auwera

☎ +32 477 41 60 97

✉ bert@auwera.be

✂ @Bert_VdA